

Gradivo za sejo Občinskega sveta občine Črnomelj v marcu 2018

Zadeva: **IZVAJANJE GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE OBDELAVA IN ODLAGANJE KOMUNALNIH ODPADKOV (kratkoročno in dolgoročno)**

1. Ravnanje z odpadki, razmerja med družbeniki in nasprotja interesov v družbi CEROD

Družba CeROD d.o.o. je bila ustanovljena s strani občin treh regij (Dolenjska, Bela krajina in Posavje) z namenom ravnanja z odpadki (obdelava in odlaganje) ter upravljanja z infrastrukturo.

Interesi udeleženi občin so bili ob ustanovitvi družbe usmerjeni k istemu cilju, v zadnjih letih pa je prišlo do razhajanj in različnih interesov. Interes dolenjsko-belokranjskih občin je zagotavljanje celovitega ravnanja z odpadki (obdelava in odlaganje), medtem ko so občine iz Posavja zainteresirane le za dejavnost odlaganja. Navedenemu ni sledila pravna reorganizacija družbe in določitev ustreznih razmerij glede načina izvajanja dejavnosti.

Dejstvo je, da je v letih od 2011 dalje v Posavju začel nastajati Cerodu »konkurenčni« zasebni center za ravnanje z odpadki, ki se je razvijal v okviru družbe Kostak d.d., katerega solastnica je Občina Krško, ki je vanj vložila precejšnja lastna sredstva. Nastanek tega centra je ogrozil poslovanje Cerod-a, saj se je s tem bistveno znižala količina odpadkov in posledično prihodki družbe. Z navedenim pa se kaže kolizija interesov Občine Krško ter ostalih posavskih občin, ki odpadke že obdelujejo v družbi Kostak.

Ugotovitev: Potrebno je urediti razmerja med občinami družbenicami CeROD-a (status podjetja, odločanje vezano na dejansko izvajanje storitev in udeležbo v podjetju).

2. Zagotavljanje sprejemljivih cen za izvajanje storitev GJS

Cilj občin družbenic, ki odlagajo odpadke na Odlagališču Leskovec je ugodna cena teh storitev. Pri tem pa se je potrebno zavedati, da predstavlja odlagališče poleg prednosti tudi dolgotrajno finančno breme (za čas delovanja in po zaprtju odlagališča). Zato je pomembna optimalna izkoriščenost kapacitet odlagališča.

Z namenom zniževanja cene odlaganja GJS, so se v preteklosti (kar velja tudi za leti 2017 in 2018) odlagali odpadki iz občin nedružbenic oziroma odpadki, ki predstavljajo za podjetje »tržno« storitev odlaganja. Ker se lahko razmere na trgu spremenijo v smislu:

- da določenih vrst odpadkov ne bo možno odlagati (npr. v l. 2017 in 2018 se odlagajo tudi večje količine rejektov),
- da bo za določen klasifikat odpadkov odobren izvoz v tujino,
- da bo spremenjena zakonodaja (vpliv na OVD) na način zožanega nabora odpadkov, ki se bodo lahko odlagali,

je potrebno zaradi zagotovitve stabilnosti in neodvisnosti od zunanjih dejavnikov spremeniti dosedanji način ravnanja z odpadki.

Kot je znano podjetje CeROD za obdelavo odpadkov nima lastnih kapacitet. Ker se je prehodno obdobje za vzpostavitev ustreznih naprav za obdelavo odpadkov izteklo, Cerod ne more izvajati teh storitev brez sodelovanja zunanjih izvajalcev.

Občine družbenice CeRODa smo tako izpostavljene oziroma odvisne od razmer na trgu.

Ugotovitve:

- a) Za doseganje sprejemljive cene odlaganja odpadkov je potrebno zagotoviti dolgoročno zadostne količine odpadkov na odlaganje (količine iz prispevnega območja CeROD ne zadoščajo).
- b) Pri storitvi obdelave je možno doseči neodvisnost od razmer na trgu z vzpostavitvijo lastnih kapacitet in/ali vzpostavitvijo dolgoročnega sodelovanja z zunanjimi partnerji. Najprimernejši bi bil model, ki bi hkrati prispeval k zagotovitvi ustreznih količin za odlaganje.
- c) Na cene odlaganja odpadkov ima vpliv ali Cerod izvaja tudi obdelavo odpadkov (delno ali v celoti) – zagotovitev dodatnih količin za odlaganje, razdelitev skupnih stroškov na dve dejavnosti.

Pomembno je poudariti, da zaenkrat CeROD zagotavlja sprejemljive cene storitev GJS, iz naslova prevzetih dodatnih količin nekomunalnih odpadkov (2017/2018). Brez sprejetja le-teh bi bile cene višje.

Cene za obdelavo in odlaganje odpadkov (GJS) – preračunano na 1 tono sprejetih mešanih komunalnih odpadkov:

leto	Cena na 1 vhodno tono
2016	183,56 EUR
2017 ¹	152,42 EUR
2018	126,08 EUR

Iz prikaza cen je razviden vpliv odlaganja nekomunalnih odpadkov (rejektov). V letu 2016 se rejekti niso odlagali, zato je bila cena takrat bistveno višja.

3. Predlagani model prihodnjega ravnanja z odpadki - medsebojno sodelovanje (RCERO Ljubljana – RCERO Dolenjska)

Vse dosedanje analize po prekinitvi projekta CeROD II izkazujejo, da je za dolenjsko-belokranjske občine najustreznejša rešitev za prihodnje ravnanje z odpadki izgradnja lastne naprave za obdelavo odpadkov upoštevajoč kapaciteto 25.000 ton/leto.

Ker je iz območij 10-ih občin Dolenjske in Bele krajine² premalo odpadkov za zagotovitev polne zasedenosti novega MBO³, se je v izogib tveganju nepridobitve manjkajočih odpadkov na trgu, našla rešitev v sklopu sodelovanja z RCERO Ljubljana (upravljavec: Snaga, d. o. o. Ljubljana).

V danemu primeru obstajajo za sodelovanje pravni pogoji v t.i. horizontalnem sodelovanju (»medobčinsko sodelovanje«), ki predpostavlja udeležbo medsebojno lastniško nepovezanih subjektov javnega prava, pri čemer sodelovanje temelji na pogodbenem razmerju, ki traja določen čas (gre za t.i. pogodbeno sodelovanje in ne koncesijsko sodelovanje).

Sodelovanje (10 let po izgradnji objekta MBO na Leskovcu) med Snago, d. o. o. in CeROD, d. o. o. bi potekalo na podlagi pogodbenega razmerja. Dejavnost obdelave odpadkov bi se izvajala na naslednji način:

- **Snaga, d. o. o.** bi izvajala mehansko in delno biološko obdelavo komunalnih odpadkov iz Dolenjske in Bele krajine (letno cca 15.000 ton mešanih komunalnih odpadkov in kosovnih odpadkov) v RCERO Ljubljana,
- **CeROD, d. o. o.** bi izvajal biološko stabilizacijo in dodatne mehanske procese predhodno delno obdelanih mešanih komunalnih odpadkov oziroma t.i. digestata⁴ (cca 25.000 ton/leto pripeljanega iz RCERO Lj.) v MBO na Leskovcu (nova investicija).

¹ Obračunska cena za leto 2017 je 130,81 EUR/t, zato bo izveden poračun

² Mestna občina Novo mesto, Občina Straža, Občina Šmarješke Toplice, Občina Škocjan, Občina Dolenjske Toplice, Občina Žužemberk, Občina Mirna Peč, Občina Črnomelj, Občina Metlika, Občina Semič

³ Letno se zagotavlja skupaj cca 15.000 ton (mešanih komunalnih in kosovnih odpadkov).

⁴ Eden izmed produktov mehansko-biološke obdelave mešanih komunalnih odpadkov je tudi digestat, ki ga je z ustreznimi postopki (stabilizacija) možno obdelati tako, da je primeren za odlaganje.

Pomembno je dejstvo, da CeROD s takšnim sodelovanjem pridobi tudi večje količine odpadkov za biološko stabilizacijo in posledično odlaganje, saj bi Snaga zagotavljala tudi količine odpadkov po obdelavi iz občin ljubljanske regije. Prav tako se bo v novem MBO za 10 občin pristopnic k investiciji (in za druge občine) zagotavljala tudi obdelava biološko-razgradljivih odpadkov (kompostiranje).

V sklopu dolgoročnega sodelovanja, je predvideno tudi sodelovanje v času do izgradnje objekta MBO na Leskovcu, in sicer na način, da se iz območja Ljubljane namesto cca 25.000 ton digestata na leto preda v CeROD cca 3900 t odpadkov, primernih za neposredno odlaganje.

Ugotovitve:

Predlagani model bo zagotavljal zanesljivo in dolgoročno rešitev izvajanja GJS obdelave odpadkov ter neodvisnost od cen na trgu.

Za potrditev sodelovanja je potrebno skleniti pogodbo o medsebojnem sodelovanju med regijskima centroma.

4. Predstavitev investicije MBO Dolenjske in Bele krajine

Projekt MBO obsega dve investiciji:

a) izgradnjo objekta in naprav za biološko stabilizacijo in kompostiranje odpadkov (objekt v izmeri 5.423 m² brez opreme za mehansko obdelavo; letna kapaciteta cca 25.000 ton odpadkov), in sicer v skupni ocenjeni vrednosti 4.673.600,00 EUR brez DDV,

b) zunanjo ureditev, komunalno in prometno infrastrukturo (»ureditvena dela na ploščadi«) v ocenjeni vrednosti investicije 826.400,00 EUR brez DDV, ki jo izvede vseh 15-ih občin v okviru ločene investicije, saj se le-ta nanaša na dejavnost obdelave in odlaganja odpadkov

Predvideni deleži sofinanciranja investicije objekta MBO brez zunanje ureditve s strani posameznih občin so izračunani na podlagi števila prebivalcev in količine komunalnih odpadkov. Glede na to, da občine iz Posavja in Občina Šentjernej ne nameravajo sodelovati pri investiciji objekta MBO ter zaradi drugačnega ključa delitve stroškov, so se deleži ostalim občinam družbenicam povečali, v primerjavi z investiranjem projekta CeROD I in ČN.

Občine	Št. preb. 1.7.2016	Delež po številu preb.	Količina komunalnih odpadkov v novem MBO v tonah	Delež po količini komunalnih odpadkov v novem MBO	Povprečje med deležem obdelave odp. in deležem po preb.	Delež sofinanciranja v EUR (brez DDV)
1. Novo mesto	36.480	43,26%	7.801	49,04 %	46,146%	2.156.672,74
2. Straža	3.837	4,55%	637	4,00 %	4,277%	199.884,95
3. Šmarješke T.	3.294	3,91%	588	3,70 %	3,801%	177.641,65
4. Škocjan	3.241	3,84%	507	3,19 %	3,515%	164.275,36
5. Dolenjske T.	3.412	4,05%	623	3,92 %	3,981%	186.052,28
6. Žužemberk	4.587	5,44%	781	4,91 %	5,174%	241.818,10
7. Mirna Peč	2.932	3,48%	380	2,39 %	2,933%	137.058,87
DOLENJSKA	57.783	68,52%	11.317	71,14 %	69,826%	3.263.403,94
8. Črnomelj	14.400	17,07%	2.402	15,10 %	16,087%	751.826,51
9. Semič	3.797	4,50%	680	4,27 %	4,388%	205.092,67
10. Metlika	8.354	9,91%	1.510	9,49 %	9,699%	453.276,89
BELA KRAJINA	26.551	31,48%	4.592	28,86 %	30,174%	1.410.196,06
SKUPAJ	84.334	100,00%	15.909	100,00 %	100,00%	4.673.600,00

Viri financiranja priprave in izvedbe investicije MBO:

- sredstva občin podpisnic iz naslova najemnine od infrastrukture in opreme CeROD,
- opcija pridobitve finančnih sredstev (kredit EBRD) s strani novega projektnega podjetja z namenom znižanja obveznosti občin,
- lastna sredstva občin (proračun posamezne občine),
- okoljske takse.

Investicijo je možno izvesti v obdobju 18-ih mesecev od sklenitve te pogodbe med sodelujočimi občinami.

Upoštevajoč predpostavke o vrednosti investicije in pridobitvi 25.000 ton digestata/leto iz RCERO Lj se predvideva, da bo znašala skupna cena GJS obdelave (Snaga + CeROD) ter odlaganja na vhodno tono cca 120 EUR.

Ugotovitve:

a) Z realizacijo investicije bodo občanom sodelujočih občin pri investiciji zagotovljene stabilne cene za obdelavo (in odlaganje) odpadkov. Glede na napovedi o dvigu cen v drugih centrih v prihodnje se bomo na ta način izognili tveganju podražitev.

b) Za potrditev sodelovanja pri izgradnji MBO na Leskovcu s strani zainteresiranih občin iz Dolenjske in Bele krajine je potrebno **skleniti pogodbo med sodelujočimi občinami.**

c) Sodelujoče občine morajo v roku 3 mesecev od podpisa navedene pogodbe zaradi potrebnih začetnih postopkov pri izvedbi investicije MBO **umestiti novo investicijo MBO v občinske načrte razvojnih programov (NRP)** in občinske proračune z namenom zagotovitve ustrezne višine lastnih sredstev za namen investicije oziroma podati izjavo s strani zakonitega zastopnika posamezne občine, da bodo sredstva zagotovljena v občinskem proračunu.

5. Novo projektno podjetje

Kot je bilo že omenjeno, je v primeru družbe CeROD potrebna razrešitev problema notranjega razmejevanja družbeniških pravic in obveznosti med občinami družbenicami (15 občin). **V izogib nadaljnjim medsebojnim problemom v zvezi z gradnjo/upravljanjem novozgrajenega objekta MBO je najprimernejša oblika sodelovanja družbenic, ki imajo skupni interes pri obdelavi odpadkov v ustanovitvi novega skupnega (projektnega) podjetja.**

Novo podjetje bi lahko ustanovile občine, ki bi sodelovale pri izgradnji objekta za obdelavo odpadkov in bi novo podjetje delovalo za namen izgradnje ločeno od podjetja CeROD. Po zaključku izgradnje pa se bi pod okriljem novega podjetja vodila dejavnost obdelave odpadkov, kar pomeni ločeno od dejavnosti odlaganja odpadkov. Slednja pa bi še vedno ostala v domeni podjetja CeROD d.o.o., ki bi izvajalo to storitev za vseh 15 občin.

PREDLOG SKLEPOV:

1. Občinski svet občine Črnomelj se je seznanil s predlogom rešitev prihodnjega kratkoročnega in dolgoročnega izvajanja GJS obdelave in odlaganja komunalnih odpadkov ter s potrebnimi aktivnostmi za njihovo izvedbo.
2. Občinski svet občine Črnomelj potrjuje vključitev Občine Črnomelj:
 - pri kratkoročnem in dolgoročnem sodelovanju na področju ravnanja z odpadki med regijskima centroma RCERO Ljubljana in RCERO Dolenjska ter
 - pri izgradnji objekta MBO na Leskovcu s predvidenimi deleži sofinanciranja investicije objekta MBO brez zunanje ureditve s strani posameznih občin (tabela pod točko 4 gradiva).

3. Občinski svet občine Črnomelj pooblašča županjo Občine Črnomelj za pristop k sklenitvi pogodb za realizacijo sklepa pod tč. 2.

Predlagateljica:
Županja Mojca Čemas Stjepanovič, univ.dipl.ekon.

Mnenje Odbora za gospodarstvo in komunalno infrastrukturo bo podano po seji odbora, ki bo 26.3.2018.